

Minimální preventivní program

I. Úvod

V souladu s Metodickým pokynem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Metodickým pokynem k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví a Spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži spáchané, Strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Olomouckého kraje na období 2013-2018 a ostatními závaznými materiály bude pozornost všech pedagogických pracovníků ve školním roce 2018/2019 zaměřena na plnění tohoto minimálního preventivního programu.

Minimální preventivní program školy, je celoroční program zaměřený na osobnostní a sociální rozvoj studentů. Klade si za cíl vhodným způsobem informovat studenty školy o nebezpečí sociálně – patologických jevů, snažit se na studenty působit tak, aby došlo k omezení výskytu těchto jevů mezi studenty a v případě problémů pomoci s jejich řešením.

Zasahuje výchovnou i vzdělávací složku, během celého školního roku a směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu třídy, ke změně motivace studentů a pedagogů a ke změnám vyučovacích metod.

II. Výchozí situace

1. Charakteristika školy

Tvorba MPP vychází z vnitřních a vnějších zdrojů. K vnitřním zdrojům patří charakteristika a specifika školy.

Naše škola nese název Střední odborná škola obchodu a služeb. V letošním školním roce má 505 žáků. Je složena ze žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů. Zejména na učebních oborech registrujeme zvýšené procento žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, s výchovnými problémy a ze sociálně slabších rodin. V současné době se však již tito žáci objevují i v maturitních oborech.

Odchody žáků bez dosaženého stupně vzdělání představují vážný společenský a ekonomický problém. Jejich šance uplatnění na trhu práce bez dosaženého stupně vzdělání je minimální a pro většinu z nich se tato skutečnost stane celoživotním problémem. Pro tvorbu minimálního preventivního programu jsou důležité i vnější zdroje, a to metodické standardy na stránkách MŠMT, právní normy, týkající se oblasti školství, prevence návykových látek, kriminality, a mnohé jiné. Program také vychází z nabídek vzdělávacích programů pro pedagogy a škály volnočasových aktivit v našem regionu.

Pedagogický sbor i nepedagogičtí pracovníci se snaží studenty pochopit, získat si jejich důvěru, působit na ně vlastním příkladem a vytvářet přátelskou atmosféru.

Třídní učitelé pravidelně seznamují studenty s aktuálními událostmi školy a průběžně řeší problémy. Škola komunikuje se zákonnými zástupci studentů při pravidelných třídních schůzkách. V případě potřeby se mohou zákonní zástupci informovat u třídních učitelů na základě domluvy.

Primární prevenci lze realizovat za plné podpory ředitele školy a podpory celého pedagogického sboru. Prevence rizikového chování a výchova k zdravému životnímu stylu se z organizačního hlediska dotýká nejen metodika prevence, případně výchovného poradce, ale i všech pedagogických pracovníků, zejména třídních učitelů. Vedení školy je pravidelně seznamováno s minimálním preventivním programem školy a s jeho plněním, respektive s problémy, které se v oblasti sociálně – patologických jevů ve škole vyskytují. Vyučující jednotlivých předmětů zařazují problematiku sociálně – patologických jevů do vhodných témat svých předmětů. Metodik prevence také úzce spolupracuje s výchovným poradcem.

2. Vymezení rizikového chování

Primární prevence rizikového chování je zaměřena:

a) Předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví
- šikana, násilí
- kriminalita, delikvence, vandalismus
- politický a náboženský extremismus
- rasismus, xenofobie,
- užívání návykových látek

- onemocnění HIV/AIDS, pohlavně přenosné nemoci a infekční nemoci
- poruchy příjmu potravy
- netolismus a patologické hráčství

b) Rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech:

- poruch příjmu potravy
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- domácí násilí
- týrání a zneužívání, včetně komerčního sexuálního zneužívání

Základním principem strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti.

Nespecifická primární prevence zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence zahrnuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na všechny žáky, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování,
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování.

Minimální preventivní program je konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Minimální preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy.

Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká:

- a) oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity),
- b) oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence),
- c) oblast přírodovědná (biologie člověka, fyziologie, chemie),
- d) oblast rodinné a občanské výchovy,
- e) oblast sociálně-právní.

3. Seznámení pedagogických pracovníků školy s MPP

Všichni pedagogičtí pracovníci budou seznámeni s minimálním preventivním programem prostřednictvím webových stránek školy a dále je možno si přečíst MPP ve sborovně školy. Pedagogičtí pracovníci budou vyzváni ke spolupráci při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a při preventivní práci s třídními kolektivy apod. Také budou opět požádáni zejména třídní učitelé o pomoc při zamýšlení se nad tím, čemu bychom měli věnovat největší pozornost, na co je podle nich se třeba soustředit, kde vidí největší problémy...

4. Základní právní dokumenty

Základní právní dokumenty:

- Úmluva o právech dítěte
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
- Zákon č. 29/ 1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol
- Zákon č. 37/ 1987 Sb., o ochraně před alkoholem a jinými toxikomaniemi
- Zákon č. 218, o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb. a zákona č. 563/2004 Sb.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Nařízení vlády:

- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické, přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Vyhlášky:

- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vnitroresortní předpisy MŠMT

- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999
- Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů č. j. 20 006/2007-51 ze dne 16. 10. 2007, Věstník MŠMT sešit 11/listopad 2007
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 28 275/2000-22, Věstník MŠMT sešit 1/2001
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j. 10 194/2002-14, Věstník MŠMT sešit 3/2002
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k vzdělávání žáků se speciálními poruchami učení nebo chování č. j. 13 711/2001-24, Věstník MŠMT sešit 9/2002
- Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j. 25 884/2003-24, Věstník MŠMT sešit 11/2003.

III. Cíle programu

Cílem programu je seznámit žáky s různými riziky spojenými se závislostmi a jinými druhy rizikového chování, posílit jejich schopnost bránit se před těmito patologickými jevy zdravým a sociálně akceptovatelným způsobem – působit na jejich postoje a emocionální složku prostřednictvím posílení některých stránek osobnosti, které mohou v budoucnu hrát roli při jejich setkání s návykovými látkami, případně společenským nátlakem, který by mohl ke vzniku některé ze závislostí vést.

Dalším cílem programu je ukázat žákům možnosti adekvátního řešení náročných životních situací a ověřit si fyzické, psychické i sociální schopnosti.

Dalšími cíli programu jsou optimalizovat sociální klima v jednotlivých třídách a tím i v celé škole, posilovat komunikační dovednosti, schopnost

vytvářet přátelské vazby, asertivní dovednosti, zlepšit sebeovládání, učit se nenásilnému zvládnání konfliktů, zvládat úzkost a stres.

1. Obecné cíle

- odborné a průběžné vzdělávání školního metodika prevence a ostatních pedagogických pracovníků
- vypracování manuálů a metodických postupů pro řešení krizových situací (např. rozpoznání šikany, co dělat, když u žáka byly nalezeny drogy, žák pod vlivem návykové látky, žák přistižen při prodeji drog, rodič vykazuje problém s drogami atd.)
- preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování
- spolupracovat s odbornými subjekty
- usilovat o zapojení všech pedagogických pracovníků do příprav, plnění a vyhodnocování minimálního preventivního programu
- pravidelně navštěvovat a vyhledávat tematická divadelní a filmová představení, přednášky a besedy s odborníky, nabízet četbu knih a časopisů s danou tematikou
- usilovat o dobré vztahy mezi rodinou a školou,
- zajistit pravidelné schůzky s rodiči, nabídnout rodičům didaktické materiály a poradenskou činnost.

2. Konkrétní cíle

a) Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
- snižovat poptávku po návykových látkách
- pro žáky 1. ročníků: Beseda s Městskou policií, Olomouc P – centrum (beseda s ex - userem)
- podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
- aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem
- seznámit učitele pro případ potřeby s první pomocí intoxikovanému žákovi.

b) Prevence šikany

posilování a rozvoj mezilidských vztahů, prevence projevů xenofobie, rasismu

- předcházet šikaně, předcházet projevům xenofobie, rasismu
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu (stáří x mládí...)
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové
- zajistit bezpečnost žáků o přestávkách
- šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích (fašismus, terorismus...)
- v případě potřeby zajistit intervenci (pomoc pracovníků PPP, SVP, D centrum)

c) Prevence rizikového sexuálního chování

- předcházet rizikovému sexuálnímu chování
- přednáška pro žáky 2. ročníků s MUDr. Uzlem
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska...
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání
beseda pro žáky 2. ročníků s pracovníkem Fondu ohrožených dětí, pracovníkem Poradny pro ženy a dívky
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům

d) Prevence kriminality

- vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence
- zasvětit žáky do ustanovení trestního zákoníku, školního řádu apod.
- zasadit se o to, aby žáci znali svá práva ve společnosti – Chartu práv dítěte, Ústavu ČR apod.
- beseda s Městskou policií Olomouc a Mgr. Kupkou pro žáky 1. ročníků
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou

e) Zdravý životní styl

- podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres...
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu, přednáška pro žáky 2. Ročníků s pracovníkem společnosti Annabel (poruchy příjmu potravy)
- seznámit žáky s různými styly života – vrcholový sport, modelky
- praktický nácvik První pomoci s pracovníkem ČČK – pro žáky 1. ročníku oboru kadeřník
- Den otevřených dveří MAMMA HELP pobočka Olomouc

f) Prevence virtuálních drog

- patologické hráčství a závislosti na počítačových hrách
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, gambling, závislosti
- stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání virtuálních drog
- beseda pro žáky všech ročníků s pracovníky sdružení E- bezpečí

IV. Činnosti nutné k dosažení cíle

Součástí některých předmětů jsou témata, která souvisí s problematikou návykových látek, zdravého životního stylu, chování, duševní hygienou apod. Zejména v těchto předmětech je prostor pro otevření diskuse a vhodného nasměrování žáků, použití různých metod práce apod.

V průběhu školního roku budou uskutečňovány různé akce – besedy, přednášky apod. podle potřeb pedagogů, z iniciativy školního metodika prevence a podle nabídky příslušných organizací. Bude pokračovat spolupráce s různými organizacemi. Žáci školy se pravidelně účastní sportovních soutěží, matematické olympiády, výtvarných soutěží a charitativních akcí.

1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

- v rámci předmětu Společenská výchova nebo Občanská nauka, Zdravověda
- v rámci lyžařského výcviku
- Český jazyk: práce s vhodnými literárními texty, cílené zaměření textů k všestrannému jazykovému rozboru
- Chemie: rozpouštědla (těkavé látky) – působení a zneužívání těkavých látek, alkaloidy – zneužívání drog, prevence, léčiva – správné používání, zneužívání, závislost, návykové látky – třídění z hlediska chemického složení
- beseda s Městskou policií Olomouc
- P - centrum
- v rámci předmětu tělesná výchova

- při akcích školy (školní výlety, zájezdy apod.)
- aktuálně na nástěnce metodika prevence
- dle aktuální nabídky různých organizací

Zaměstnanci školy:

- První pomoc obecně a první pomoc intoxikovanému žákovi, poranění injekční stříkačkou
- dozory

• **2. Prevence šikany, projevů xenofobie, rasismu...**

Škola přijímá žáky všech národností a takoveto soužití žáků různých národností je nejlepší prevencí před projevy rasismu a xenofobie.

1. – 2. ročník beseda s příslušníkem Policie ČR

- v rámci předmětů Společenská výchova, Občanská nauka, Právo

2. – 4. ročník beseda s pamětníkem holocaustu

- při akcích školy (lyžařský kurz, cyklistický kurz, školní výlety, zájezdy...)
- exkurze s tematikou holocaustu (Osvětim, Terezín, Lidice)

Zaměstnanci školy:

- postoje jednotlivých vyučujících a ostatních zaměstnanců školy
- dozory

3. Prevence rizikového sexuálního chování

- v rámci předmětu Zdravověda, Společenská výchova, cizí jazyky, Český jazyk
- prezentace na nástěnkách
- beseda s MUDr. Uzlem pro 2. ročníky – kino Metropol
- beseda s pracovníkem Domu Bílého světla – HIV pozitivním, pro všechny žáky
- beseda s lékařem, pracovníkem OHS Olomouc – prevence přenosu HPV viru pro všechny žáky

4. Prevence kriminality

- beseda s Městskou policií Olomouc – 2. a 3. ročník
- 2. - 4. ročník, návstavné studium - beseda s pracovníkem Besipu
- v rámci předmětů Právo, Společenská výchova, Český jazyk, cizí jazyky
- všichni žáci – přednáška Josefa Klímy v kině Metropol
- v rámci všech akcí školy

5. Prevence záškoláctví

- snížit počet zameškaných hodin
- posilovat hodnotu vzdělání
- řešení neomluvené absence
- práce výchovné komise

V. Další činnosti

Spolupráce s rodiči

- rodiče mohou využívat informační servis pomocí internetových stránek školy, kde najdou komplexní informace o škole
- lze využít nástěnky školy
- poskytování kontaktů na příslušné instituce, odkazy na webové stránky
- Den otevřených dveří

Spolupráce s organizacemi

- Pedagogicko-psychologická poradna – informace, vyšetření
- Městská policie Olomouc – besedy
- Policie ČR
- Středisko výchovné péče Olomouc
- Dům bílého světla - Červená stužka – charitativní akce k prevenci přenosu HIV
- MAMMA Help – přednášky – Květinový den
- P – centrum – besedy, informace
- Světlušky – charitativní akce na pomoc nevidomým
- Srdíčkový den - charitativní akce na pomoc postiženým dětem
- Fond ohrožených dětí
- Krajská hygienická stanice – očkování, letáky, besedy
- BESIP – besedy, informační materiály
- Poradna pro rodinu, Žilinská 7.
- Linka důvěry, tel. 585 414 600
- K-centrum, Sokolská 48, tel. 585 220 600
- Bílý kruh bezpečí, tel. 585 416 533
- Středisko sociální prevence, Na Vozovce 26, tel. 585 427 141
- Lékařská pohotovost, tel. 155
- www.odrogach.cz
- www.sananim.cz
- www.ippp.cz
- www.msmt.cz
- ordinace psychologů a psychiatrů

Práce výchovné komise

- pro lepší řešení různých výchovných problémů žáků pracuje na škole výchovná komise
- složení výchovné komise: ředitel školy (zástupce řed. školy), třídní učitel, výchovný poradce, metodik primární prevence
- jednání vyhotoví komise protokol

V. Evaluace

Předmětem vyhodnocení budou samotné jednotlivé oblasti stanové programem, výsledky procesu změn, dopad na cílenou skupinu účastníků programu a konečný efekt v porovnání se stanovenými cíli.

Hodnocení bude probíhat průběžně a trvale pomocí prostředků, které umožňují zpětnou vazbu - dotazníky, rozhovory se žáky a pedagogy a v neposlední řadě i s rodiči, schránka důvěry. Hodnocení se bude týkat podstaty jednotlivých aktivit, pro které jsou nutná mít hodnotící kritéria - počet účastníků, finančních náklady, množství a pestrost programů pro cílenou oblast prevence, počet společně strávených dnů - soutěže a vzdělávací projekty, míra zájmu o nabízené aktivity, a to nejen ze strany žáků, ale i pedagogů a možnosti realizace preventivních programů. Půjde tedy o sběr dat uvedenými formami a v časově krátké době získání názorů účastníků o přínosu dané aktivity pro ně samotné.

Úkoly průběžného hodnocení jsou:

- hodnocení účinnosti dané aktivity, zda konkrétní program funguje, zhodnocení vlivu na cílovou skupinu.
- získání poznatků, které vedou ke včasnému odhalování rizik, co vede ke komplikaci jeho realizace.
- ověření předpokládaných cílů.
- uplatňování správných způsobů forem vedoucích k naplňování daných cílů.
- zjištění poznatků, které vedou ke zdárné realizaci preventivního programu, nebo naopak takových, kterých se příště vyvarovat.

Závěrečná evaluace musí vycházet ze stanovených cílů daných preventivním programem, zda těchto cílů bylo dosaženo, jestli byly vhodné a realizovatelné jednotlivé formy a programy, nebo pro příští školní rok volit programy, přístupy a postupy jiné.

VI. Problém kouření, identifikace a ukládání látek

- v případě, že žák kouřil v prostorách školy, je nutné mu v další konzumaci zabránit, informovat zákonného zástupce nezletilého žáka. Z konzumace tabákových výrobků je nutné vyvodit sankce stanovené školním řádem

- v případě konzumace alkoholu ve škole, je nutné další konzumaci zabránit. Pokud je žák ohrožen na zdraví a životě, je nutné volat lékařskou službu první pomoci. Pokud žák není schopný pokračovat ve vyučování, zavolá škola ihned rodiče. Z konzumace alkoholu je nutné vyvodit sankce v souladu se školním řádem

- pokud pedagogičtí pracovníci zajistí OPL (omamné a psychotropní látky), budou postupovat podle instrukcí, které předala Policie ČR při školení pracovníků školy - při zajištění podezřelé látky je nutné ji v přítomnosti dalších svědků uložit do obálky, na kterou je nutné napsat datum a čas, obálku zalepit, přelepit, opatřit razítkem školy a v případě vědomí přistiženého jeho podpis a podpisy svědků. Poté je nutné vyrozumět Policii ČR. Pouze Policie ČR je oprávněna u osob podezřelých ze zneužití drog provádět šetření. Vždy je nutné informovat rodiče, nabídnout odbornou pomoc a vyvodit sankce podle školního řádu

První pomoc při otravě návykovými látkami:

- návykové látky zvyšují riziko agresivního chování
- logické argumenty nemívají u intoxikovaných valný význam, nelze spoléhat na komunikaci s poškozeným
  - odklad přivolání lékařské pomoci může žáka vážně poškodit na zdraví nebo životě, důvodem k přivolání lékařské pomoci je i pouhé podezření z otravy
    - je nutné zajistit dostatečný přísun čerstvého vzduchu
    - při vědomí, pokud došlo k otravě orální cestou, podat větší množství vody (případně s živočišným uhlím), vyvolat zvracení, zajistit nepřetržitý dohled a opatřit informace o látce, která byla požitá a předat je přivolanému lékaři
    - při vědomí, kdy došlo k otravě nitrožilní cestou nebo vdechnutím, zajistit přísun čerstvého vzduchu, zajistit nepřetržitý dohled a opatřit informace o zneužití látky
    - při bezvědomí položit postiženého do stabilizované polohy, sledovat dýchání, zajistit nepřetržitý dohled až do příjezdu lékaře, opatřit informace o zneužití látky

VII. Závěr

Prevenici rizikového chování nelze chápat pouze jako jeden z dílčích úkolů školy – je to součástí života celé školy, která prolíná všemi oblastmi jejího života. Jedinou a nezastupitelnou roli v prevenci má ovšem rodina. Společným cílem rodiny i školy je dobře připravit dítě na pozdější samostatný a úspěšný život.